

Hej, stora värld!

Fakta och funderingar
utifrån filmen

Hej lilla hornuggla!

Hur bor hornugglan?

Vad äter en hornuggla? Var hittar den mat?

Hornugglan snurrar på sitt huvud och tittar åt alla håll. Den ser väldigt bra! Men den syns inte så bra! Vad gör ugglan för att hålla sig hemlig?

Hur låter ugglan?

Är du en nattuggla? Varför säger man så?
Vad betyder det att "ana ugglor i mossen"?
Ugglan ser bra, hör bra och gömmer sig bra. Och så
blir den gammal. Den hinner fundera mycket, och
kanske bli klok som en ...uggla? Hur blir man klok?

Hej lilla rördrom!

Rördromen ser nästan ut som vassen! Vilka färger har rördromen?

Var har den sitt bo?

Vad gör rördromen när den blir rädd?

Vad gör du när du blir rädd?

På dagen är rördromen tyst och syns inte bra. Men på natten låter den. Det har fått folk att undra vad rördromen är för en filur. Vem är det som låter från sjön på natten? Nu vet du!
Hur låter rördromen?

Rördromen har en låååång hals och sträcker på den för att se ut som ett vasstrå. Kan du visa?

Rördromen kan till och med dansa i takt med vassen!
Hur dansar du? Vad är bra ljud att dansa till? Ska det vara lugn musik som vindens sus i vassen, snabb musik som ett sommarregn på vattnet eller mäktig musik som åska och blixtrar som känns i hela kroppen?

Hej lilla fladdermus!

Var bor fladdermusen?

Hur sover fladdermusen? I en säng? På en pinne?

Eller helt uppochner? Varför vill de sova så?

I Sverige går fladdermössen i dvala på vintern eftersom det inte finns någon mat. Vad äter de när de är vakna? Vet du några andra djur som sover länge under årets kalla månader?

I Sverige märks årstidsväxlingarna mycket. Vinter, vår, sommar, höst – alla är bra på sitt sätt. Kom på vad du tycker är bäst med de olika årstiderna!

Fladdermöss är de enda däggdjur som kan flyga på riktigt! Men vad är ett däggdjur?

Kom på fem djur som föder levande ungar! Kom på fem djur som lägger ägg!

Hör du lika bra som en fladdermus? Var helt tyst, blunda och lyssna. Vad hörde du? Kunde du höra din egen andning? Ditt eget hjärta, dunk dunk dunk? Tick-tack, tick-tack från en klocka? Lägg er ner och lyssna i fem minuter. Vad kan du höra? Träna era fladdermusöron!

Hej lilla trollslända!

Var föds den lilla trollsländan? Jo, i vattnet! Kan den flyga då? Nej!

Vad gör den istället?

Vad händer sen, med den lilla trollsländan?

Oj, vad trollsländan förändras! Det gör vi alla. Men inte lika mycket som trollsländan. Hur har du förändrats? Hur liten var du först? Hur stor är du nu? Hur stor kommer du att bli, tror du? Vad vill du bli när du är stor?

Trollsländan ser väldigt bra. Ögonen ser åt nästan alla håll samtidigt och märker snabbt minsta lilla förändring.

Märker du förändringar? Testa med en lek:

En vuxen lägger 15 naturföremål på ett bord och låter alla barn titta en liten stund på vad som ligger där. Lägg ett tyg över föremålen och låt barnen blunda medan en sak tas bort. Nu får alla titta. Kan någon se vad som saknas? Fortsätt och variera vem som tar bort och vem som gissar!

Hej lilla bäver!

Hur ser det ut där bävern bor? Vad gillar den för omgivning?
Var och av vad bygger den sitt hus? Verkar det vara en bra boplat?
Varför då? Är den trygg?

Hur ser bävern till att boplaten är så som den vill ha det, med
mycket vatten runtomkring?

Den lilla bävern fäller stora träd! Beskriv hur det går till!
Bakom bäverns stora tänder sitter ett par läppar till! Just det,
våldigt fiffigt – kan du fundera ut varför?

Hur ser bäverns svans ut? Varför då, vad använder den svansen
till...?

Om bävern får syskon så får den hjälpa till att lära dem bra
bäversaker. Vad är viktigt att kunna för en bäver? Vad är viktigt att
kunna för dig?

Har du syskon? Vad kan vara bra eller mindre bra med att ha
syskon, tycker du?

Hej lilla skäggdopping!

Skäggdoppingen är duktig på att dyka. Vad äter den för mat?
Den lilla skäggdoppingen får ibland ett litet fjäderdun att äta.
Minns du varför? Det är för att maten ska passera mjukare genom
skäggdoppingens kropp!

Den lilla randiga skäggdoppingsungen åker på sina föräldrars
rygg. En stor fisk lurar i vattnet och vill gärna äta små skäggdop-
pingar, då är det tryggare att åka på en vuxen! Hur tar du dig
oftast fram? Går, cyklar, springer, åker bil, buss, barnvagn, pulka...?

I vattnet är det också ett bra skydd att ha en ljus mage så som
skäggdoppingen. Varför då? Hur ser världen ut under vattnet om
en hungrig rovfisk tittar upp mot vattenytan?

Det finns fler doppingar än skäggdoppingen. Alla är
duktiga simmare. Är du en dopping som gillar att
bada? Var badar du helst; i badkar, på stranden
eller i en simhall?

Varför är det viktigt att kunna simma?

Hej lilla kungsfiskare!

Kungsfiskarens namn kommer sig nog av dess färggranna dräkt. Beskriv hur kungsfiskaren ser ut! Vilka färger har den? Är den stor eller liten? Har den lång hals som rördromen? Tjusig plym som skäggdoppingen? Stora fötter att simma med? Lång näbb att hämta mat med?

Vad äter kungsfiskaren?

Hur bor kungsfiskaren? Minns du att boet i filmen hade en lång hall, som en korridor? När gick ungarna ner för den?

Hur ser det ut hemma hos dig? Har ni en lång hall? Vilka utrymmen är viktiga för dig i ditt bo? Hur vill du bo när du blir stor? Högt upp med utsikt eller nära vattnet och lite hemligt, som kungsfiskaren? Tillsammans med andra, eller själv?

Kungsfiskaren som naturguide:

Hur många färger har kungsfiskaren? Var vaksamma på nyanserna! Skriv ned färgerna och gå ut i naturen. Hitta alla färger! Beskriv vad ni hittat: flora eller fauna, utseende, fyndplats? ("Blå blomma på luden stjälk, runda blad som är gröna ovanpå och brunlila under, hittad bland eklöv i backe mot söder" ... vad kan det vara?) Fotografera gärna och gör en liten utställning!

Hej lilla gädda!

Gäddan är en rovfisk. Vad äter den?

Var bor gäddan? Har den ett hem? Tar den hand om sina ungar?

Gäddan har många tänder. Hur många tänder har du?

Tänderna i gäddans gap är riktade bakåt, alltså in mot kroppen. Aj aj aj – i dem vill man inte fastna! Varför har den så?

Det blir mycket fisk på gäddans meny. Vilka fiskar känner du till?

Ta reda på tio fiskar som kan hittas i svenska vatten!

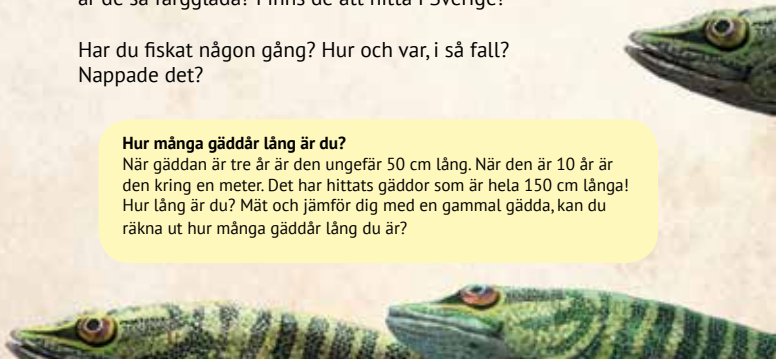
I akvarium ser man ofta mindre och väldigt färgglada fiskar. Varför är de så färgglada? Finns de att hitta i Sverige?

Har du fiskat någon gång? Hur och var, i så fall?

Nappade det?

Hur många gäddår lång är du?

När gäddan är tre år är den ungefär 50 cm lång. När den är 10 år är den kring en meter. Det har hittats gäddor som är hela 150 cm långa! Hur lång är du? Mät och jämför dig med en gammal gädda, kan du räkna ut hur många gäddår lång du är?

Hej lilla salamander!

Den lilla salamandern har gälar. Varför det?

När salamandern blir stor försvinner gälarna och den andas som vi och bor på land. Om du andas in genom näsan och munnen och fyller din kropp med luft så höjs bröstkorgen. Bakom revbenen sitter ju nämligen dina lungor. Likadant som för den vuxna salamandern!

Men salamandern har andra olikheter. Om till exempel benet går av så växer det ut ett nytt! Väldigt praktiskt, eller hur?

Har du gjort dig illa någon gång? Vad hände då? Vad händer om en människa bryter benet? Hur lagar man det?

Vad äter salamandern? Var bor salamandern?

Vad skulle du göra just nu om du vore en salamander? Är det bra väder för en salamander?

Har du sett en salamander någon gång? Kom ihåg att de är skygga små varelser och fridlysta, precis som alla groddjur i Sverige!

Hej lilla sköldpadda!

Här är ett djur vi inte kan hitta vilt i Sverige idag. Om inte någon olovligen har säppt ut den, eller sköldpaddan har rymt hemifrån.

Har du sett en sköldpadda någon gång? Var, i så fall? Varför lever inte sköldpaddor fritt i den svenska naturen?

Sköldpaddsmamman lägger sina ägg nergrävda i marken. Där kan de ligga länge och invänta rätt tillfälle att kläckas och komma upp. Det får inte vara för kallt, då väntar de hellre lite till. De vuxna sköldpaddorna kan också gå i dvala när det blir för kyligt. Människor går inte i dvala. Det kan de inte. Varför inte?

Precis som många människor gillar sköldpaddan att solbada. Den lilla livsnjutaren kan bli 70 år gammal, kanske ännu mer. Att kunna ta det lugnt kan vara en bra egenskap! Vad gör du när du ska varva ner? Har du något tips kring hur man hittar sitt sköldpaddslugn?

Sköldpaddan har väldigt bra luktsinne! Har du?

Ta hjälp av en vuxen och testa luktsinnet genom att med förbundna ögon lukta på tio olika matvaror! Hur många klarar du? (Tips kan vara t ex morötter, gurka, ketchup, citron, ägg, äpple, bröd, banan, senap och filmjolk – men tänk på allergener!). Vad skulle sköldpaddan ha valt?

Hej, stora värld (Bonjour le monde) bjuder in oss att utforska en fantastisk biotop. Med fängslande animationer berättar filmen en både fantasieggande och ögonöppnande historia, förmedlad utifrån tio nyfödda djurungars perspektiv.

Vi är en del av vår omgivning och genom att lära känna naturen blir vi mer benägna att ta hand om den! Följ med!

NORMAAL

• • • SMÖRGÅSBORD
PICTURE HOUSE

EN FIM OCH BILDER AV
ANNE-LISE KOEHLER & ÉRIC SERRE